

Tevbe ve Allah'ın Bağışlayıcılığı

[Eûzubillahimineşşeytânirracîm. Bismillâhirrahmânirrahîm.]

Elhamdülillahi rabbi'l-âlemine hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ecmaîn. Ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmiddîn. Emmâ ba'dü fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ، وَإِذَا أَحَبَّ
اللَّهُ عَبْدًا لَمْ يَضُرَّهُ ذَنْبٌ

et-Tâibü mine'z-zenbi kemen lâ zenbe lehû ve izâ ehabballahu abden lem yedurruhû zenbün.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Peygamberimiz Efendimiz bu müjdeli hadîs-i şerîfte biz günahkâr ümmetine buyuruyor ki;

et-Tâibü mine'z-zenbi kemen lâ zenbe lehû. “Günahına tevbe eden bir kul, hiç günahı olmayan bir kimse gibi olur.”

Tevbe çünkü günahları siler. Allahu Teâlâ hazretleri bir kulun tevbesini kabul etti mi günahları sıfırlanmış, silinmiş demektir, kurtulur.

a. Tevbe'nin Önemi

Ve izâ ehabballahu abden. “Allah bir kulu sevdi mi.” *Lem yedurruhû zenbün.* “İşlemiş olduğu günah ona zarar vermez.”

Çünkü sevdiği için affeder. Allahu Teâlâ hazretleri tevbekâr kulları da sever. Sevdiği kullardan birisi de tevbekâr kullardır. Kur'ân-ı Kerîm'de âyet âyet hangi kulları sevdiğini okuyoruz; Tevbe eden kullarını sever, sabreden kullarını sever, ibadetini güzel yapan kullarını sever, müttakî kullarını sever, âbid, zâhid kullarını sever, tevbe eden kullarını da sever. Sevdi mi o günahları affeder, günah zarar vermez. Ama sevmedi mi, sevmediği işleri yapan kulları da azabına uğratır.

Affetmesi lütfundandır, azap etmesi adaletindedir. Kul öyle yaptı, cezasını veriyor yani kabahat kuldadır, Allahu Teâlâ hazretleri suçu işlediği için cezasını veriyor ama seveceği

işleri yaparsa, sevdiği bir kul hâline gelirse günahları da affedebilir.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

*Innellâhe lâ yağfiru en yüşrake bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike limen yeşâü.*¹ “Kendisine şirk koşulmadığı takdirde, müşrik olunmadığı, kâfir olunmadığı takdirde affeder.”

Ama müşrik oldu mu, kâfir oldu mu vaziyet fena. O zaman ebediyyen cehennem de kalır.

Allah saklasın, o durumlara düşürmesin.

Yine bir hadîs-i şerîf bu cümleyle başlıyor ama başka devam ediyor. Birincisi Enes *radıyallahu anh*'ten, el-Kuşeyrî ve İbnünneccâr kitaplarına almışlar, *rahmetullahi aleyhimâ*. Bu ikincisi İbn Abbas *radıyallahu anhümâ*'dan, İbn Asâkir kitabına almış.

¹ 4/Nisâ, 48, 116.

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ،
وَالْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَيْهِ
كَالْمُسْتَهْزِئِ بِرَبِّهِ، وَمَنْ آذَى مُسْلِمًا كَانَ عَلَيْهِ
مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ مَنْابِتِ النَّخْلِ

*et-Tâibu mine'z-zenbi kemen lâ zenbe
lehû ve'l-müstağfiru mine'z-zenbi ve hüve
mukîmûn aleyhi ke'l müstehzii bi-rabbihî ve
men âzâ müslimen kâne aleyhi mine'z-zünûbi
misle menâbeti'n-nahli.*

Peygamber Efendimiz bu rivayete göre aynı şeyi buyurmuş, hükmü, durumu belirtmiş;

*et-Tâibu mine'z-zenbi kemen lâ zenbe
lehû.* “Günahına tevbekâr olan, tevbe eden günahsız kul gibi olur.” Silinir çünkü günahları temiz olur ama *ve'l-müstağfiru mine'z-zenbi.* “Günahına tevbe eden, beni affet, mağfiret eyle ya rabbi deyip de.” *Ve hüve mukîmûn aleyhi.* “Günahına devam eden kul ise.”

Hem günah işliyor, affet beni Allah'ım, işliyorum, affet Allahım, işliyorum [diyor.] Allah Allah, hem günahın günah olduğunu biliyor,

hem tevbe ediyor, hem de işlemeye devam ediyor.

“Günahta mukîm iken yani günahı işlemeye devam ediyorken günahına tevbe istiğfar eden.” *Ke’l müstehzii bi-rabbihî*. “Rabbiyle dalga geçen, alay eden kimse gibidir.”

Alay mı ediyorsun sen? Ne oluyor? Hem günah olduğunu biliyorsun yapmaman lazım, hem tevbe ediyorsun, tevbe yâ Rabbi, yapmayacağım diyorsun, hem de yapmaya da devam ediyorsun?

Olmaz! Bu alay etmek gibi olur. Allah saklasın, çok korkunç bir edepsizlik, çok büyük cezası olur tabii.

Tevbe ettiği zaman ısrar etmeye çalışmalı, gayret göstermeli, öyle gevşek olmalı, iki de bir de tevbesini bozmamalı.

Ben bazen bakıyorum bazı insanlar sigara içiyor, söylüyorum, ya bu zararlı vesaire, ondan sonra peki hocam diyor bırakıyor. Aradan bir zaman geçiyor bakıyorum elinde sigarayı yine görüyorum;

Ne oldu ya, hani sen bırakmıştın?

İşte şey yapıyor.

Olmaz ya, insan söz verdi mi sözünde durur filan diyorum.

Yine bir bastırıp ısrar edince yine bir bırakıyor. Aradan bir zaman geçiyor bakıyorum yine aynı şeyi yapıyor. Yani insan üzülüyor o zaman. Yine nasihat masihat bilmem ne, bırakıyor. Zararlı bilmem ne filan. Yine bırakıyor yine başlıyor... O zaman insanın canı sıkılıyor.

Bizim canımız sıkıldığı gibi Cenâb-ı Hak da tevbe yapıp yapıp bozan, günahı devam ederken tevbe eden, günahı işlemeye devam eden sevmez. onu cezalandırır.

b. Müslümanları Ezalandıranların Durumu

Ve men âzâ müslimen. “Kim bir müslümanı ezalandırırsa yani üzecek bir şeyler yaparsa, eziyet ederse.” *Kâne aleyhi mine’z-zünûbi.* “Günahları bu eziyet etmesinden dolayı.” *Misle menâbeti’n-nahli.* “Hurma ağaçlarının çok bittiği yerdeki hurmalar kadar günahı çok olur.” Hurma biten yerler kadar günahı çok olur.

Hep bildiğimiz umumi bir hakikat, müslümanı üzmeyeceksin, müslümana eziyet etmeyeceksin, eza cefa vermeyeceksin. Mümkün olduğu kadar duasını almaya çalışacaksın, gönünü yapmaya çalışacaksın, hizmet etmeye çalışacaksın, hâcetini görmeye çalışacaksın, ki Allah sevsin.

İki hadîs-i şerîf daha var altında. Bu ikisi de tüccarlarla ilgili, ticaretle ilgili. Birisinde buyuruyor ki Peygamber Efendimiz, İbn Ömer *radiyallahu anhümâ*'nın rivayet ettiğine göre, İbn Mâce'de Hâkim'de *rahmetullahi aleyhimâ* var;

c. Güvenilir ve Müslüman Tüccar

التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

et-Tâciru'l-emînü's-sadûku el-müslimü me'a's-şühedâi yevme'l-kıyâmeti.

“Tüccar, ticaret yapan kişi. Alışveriş yapan kişi ama emin, emniyetli, güvenilir, aldatmacası yok.” *Sâdûk*. “Sözünde son derece doğru, ne dediyse doğru.” *el-Müslimü*. “Bir de mü'min, imanlı, gayrimüslim değil.” Böyle bir

emniyetli doğru sözlü tüccar, *me'a's-şühedâi*. “Şehitlerle beraber olacak.” *Yevme'l-kıyâmeti*. “Kıyamet gününde.”

Çok ilginç bir durum, ticareti Peygamber Efendimiz methediyor, dinimiz makbul sayıyor ve tüccar, çalışıp para kazanan bir kimse olduğu halde, yani menfaat için çalışıyor ama emin olursa, doğru sözlü olursa çok mükâfat alıyor.

Neden?

d. Ticaretin Önemi

Çünkü ticaret insanlara lazım. Ticaret, sendeki bir şeyi ona verip ondaki bir şeyi almak. Ticaret bu, başka bir şey değil. Ticaret, toplum hayatında vazgeçilmez bir şey. Herkes kendi ürettiğini kullanırsa, kimse kimseye bir şey vermezse son derece ilkel bir toplum olur. Buğdayı kendisi ekıyor, kendisi toprağı sürüyor, kendisi biçiyor, kendisi öğütüyor, kendisi ekmeğini yapıyor, kendisi yiyor.

Ee tamam, karnını doyurdun neyle örtüneceksin?

Tamam, bir tezgah kurarım, koyunu kırkarım, yününü bizim hanım gezerken tozarken eğirir, ben de tezgahta onu dokurum giyerim.

Tamam, yemek de iyi giymek de iyi. Peki, çocuğunu ne yapacaksın, okutmak...

Karşıma alırım otururum okuturum, bilmem ne vesaire vesaire...

Yani işler o kadar çok ki sen hepsini yapamazsın ki! Çocuğunu mektebe göndereceksin, kumaşı dükkandan alacaksın, meyveyi sebzediden alacaksın, ekmeği fırıncı yapacak, senin de bir katkı olacak topluma, sen de bir şeyler yapacaksın, toplumda, üretilen şeyler arasında, bir alışveriş olacak.

Ticaret çok önemli. Sonra burada bakıyorsun filanca mal bulunmuyor, eyvah millette çok arzu var, istek var, tüccar kalkıyor gidiyor taa nerelerle anlaşıyor malı alıp getiriyor, buranın ihtiyacını karşılıyor. Tabii ihtiyacını karşıladığı için kâr edecek. Kâr İslâm'da meşru, makbul.

Peygamber Efendimiz de kervan ticareti yapmış, Hz. Hatice anamızın kervanlarını kullanmış, yönetmiş ve çok kârla dönmüş. Bunlar

tabii şeyler yani kârın meşru sayılması dolayısıyla komünizmden ayrılıyor İslâm. Ticareti makbul sayması dolayısıyla ne kadar makul ölçülere sahip bir din olduğunu gösteriyor ve doğru sözlü, güvenilir bir tüccarın şehitler gibi kıymetli olduğunu, onlarla beraber haşrolunacağını söylemesi de çok iftihar edilecek bir durum.

e. İslam'da Ruhbanlık Yoktur

Onun için tasavvuf tarihini okurken evliyaullah, büyük kerâmetleri zâhir insanlar, hayatlarını okurken şaşırıyordum ben. Allah Allah, adam dükkanı var, mesleği var, sanatı var, dükkanında çalışıyor. Sanıyordum ki ben, Allah'ın sevgili kulu olmak için تنها bir yere çekilip boyuna namaz kılıp tesbih çekmek lazım. Hayır, ruhbanlık İslâm'da yok. Öyle cemiyeti terk etmek, iş yapmamak vesaire... “Bu ümmetin ruhbanlığı cihaddır.” diyor Peygamber Efendimiz. Yapacaksan en sevaplı iş cihadı yap.

Ticaret çok makbul.

Bu husustaki ikinci hadîs-i şerîf de hemen altında Ebû Saîd el-Hudrî'den, Dârakutnî,

Hâkim ve Tirmizî, Dârimi ve Abd b. Humejd rivayet etmiş. Burada da;

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ

et-Tâciru's-sadûku'l-emînu me'a'n-nebiyyîne ve's-sıddîkîne ve'ş-şühedâi. diye geçiyor. “Güvenilir, doğru sözlü, çok doğru sözlü ama, çok güvenilir tüccar.”

Müslüman tüccar, burada müslüman kelimesini kullanmıyor. Tabii müslüman olmayınca âhirette bir kârı yok. Müslüman olmadı mı hapı yuttu. Burada o kelime bulunmuyor, birincisinde var.

Me'a'n-nebiyyîne. “Peygamberlerle beraberdir.” *Ve's-sıddîkîne.* “Sıddıklarla beraberdir.” *Ve'ş-şühedâi.* “Şehitlerle beraberdir.”

Ne kadar güzel! Acaba biz de bir dükkân mı açsak Ömer Bey...

Ve beşinci hadîs-i şerîf;

التَّوَدُّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ خَيْرٌ إِلَّا فِي عَمَلِ الْآخِرَةِ.

et-Teûdetü fî külli şey'in hayrun illâ fî ameli'l-âhirati.

Sa'd b. Ebî Vakkas *radıyallahu anh* ki Aşere-i Mübeşşere'dendir, o rivayet etmiş.

f. Her İş İhtiyatlı ve Acele Yapmamak Ancak Ahiret İşinde Acele Etmek Lazım

et-Teûdetü fî külli şey'in hayrun. “Her iş ihtiyatlı, teennîli, düşünme taşına, aceleye getirmeden yapmak; ağır başlı, sakin, salim akılla düşünerek yapmak, her işte yavaş yavaş yapmak hayırlıdır, daha hayırlıdır, iyidir.” *Illâ fî ameli'l-âhirati.* “Ancak âhiret işinde değil.”

Âhiret işinde acele etmek lazım, geciktirmemek lazım. Âhiret sevabı olan şeyi sevap olduğunu bildi mi hemen insan girişmeli.

Sağını solunu inceleyeyim, bilmem şu hayrı yapacağım yapsan mı ki yapmasam mı ki, hanıma sorayım mı ki, çocuğa sorsam mı ki, istihareye yatsam mı ki?..

Ya yap Őu hayrı, sevabı kazan, olsun bit-sin! Bu kadar sallamaya, tereddüte, âhîret işi-dir sevaptır, lüzum yok.

Allah Teâlâ hazretleri cümlemizi İslâm'ı güzel anlayıp, güzel uygulayanlardan, rızasını kazanıp, sevgisine erip iki cihanda bahtiyar olanlardan eylesin.

el-Fâtîha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
25 Ramazan 1420 / 01.01.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

